

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1997-1998

18 november 1997

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heer Carl Decaluwé c.s. –

betreffende de begeleiding van het ontwerp van Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer
uitgebracht door de heer Herman Lauwers**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jaak Gabriels.

Vaste leden : de heren Joachim Coens, Carl Decaluwé, Paul Dumez, Leonard Quintelier, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche ;

de heren Ward Beysen, Jaak Gabriels, Patrick Lachaert ;

de heren Steve Stevaert, Bruno Tobback, Robert Voorhamme ;

de heren Pieter Huybrechts, Jan Penris ;

de heer Herman Lauwers ;

de heer Ludo Sannen.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Cardoen, Michel Doomst, Erik Matthijs, Mark Van der Poorten, Jef Van Looy ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Arnold Van Aperen ;

de heren Johnny Goos, René Swinnen, Jacques Timmermans ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Frans Wymeersch ;

de heer Johan Sauwens ;

de heer Johan Malcorps.

Zie :

675 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie van Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer besprak op 14 oktober en op 6 november 1997 het voorstel van resolutie betreffende de begeleiding van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, ingediend door de heer Carl Decaluwé, mevrouw Maria Tyberghien Vandebussche en de heer Mark Van der Poorten.

I. Toelichting door de heer Carl Decaluwé bij de resolutie betreffende de begeleiding van het ontwerp van RSV

De heer Decaluwé stelt ter inleiding dat iedereen in de commissie achter de trendbreuk op het vlak van de ruimtelijke ordening staat die door de Vlaamse regering met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) is ingezet, maar wijst er op dat een ruim maatschappelijk draagvlak bij de bevolking en de ondergeschikte besturen cruciaal is voor de acceptatie van het RSV. Dit wordt ook toegegeven in het ontwerp-RSV, waar hoofdstuk 4 de randvoorwaarden omschrijft: de noodzakelijke uitbouw van de administratie; een integrale benadering van het ruimtegebruik, het milieu-, veiligheids- en mobiliteitsbeleid; het grondbeleid als instrument; de evaluatie van Vlarem; de doorwerking van het ruimtelijk beleid op andere beleidsdomeinen.

Deze randvoorwaarden kunnen wel een goede vertrekbasis vormen, maar zijn volgens spreker onvoldoende geconcretiseerd om het maatschappelijk draagvlak te bewerkstelligen. Uit het openbaar onderzoek blijken een aantal bekommernissen van kleinere steden en gemeenten terug te komen, voornamelijk de vraag naar de leefbaarheid, omdat een aantal gemeenten in de hiërarchie van de kernen onvoldoende hoog gecatalogeerd zijn. Daarenboven is de financiële draagkracht van de gemeenten - ook al zitten ze in dezelfde categorie - verschillend, o.a. naargelang de graad van industrialisatie en de hieruit voortkomende inkomsten, terwijl de verwachtingen van de inwoners overal ongeveer gelijk zijn. De randvoorwaarden uit het RSV leggen - terecht - sterk de nadruk op de stimuli voor de stedelijke gebieden. Anderzijds wil deze resolutie een aanzet geven om een aantal randvoorwaarden voor te bereiden en te operationaliseren.

Een aantal randvoorwaarden zijn federale materie, en spreker verwijst hiervoor naar het kadastrale inkomen (richtinggevend gedeelte, p. 190). Andere

elementen kunnen door het Vlaamse Gewest alleen worden uitgewerkt. Spreker doet voor de leefbaarheid van de kleinere kernen de suggestie om bij het gemeentefonds nieuwe criteria, wegingscoëfficiënten etc. in te voeren waardoor gemeenten bijvoorbeeld de open ruimte kunnen bewaren, in plaats van deze te verkavelen om inkomsten te genereren. Nu al bestaan er in het gemeentefonds specifieke afwijkingen, bijvoorbeeld voor de kustgemeenten.

Spreker stelt ook vast dat de overheid vaker gebruik maakt van convenanten en beheersovereenkomsten, en vraagt zich af of dit ook geen geschikte instrumenten zijn om stimuli in te voeren en zo de leefbaarheid van de gemeenten te verzekeren.

Vandaar dat in de resolutie wordt aangedrongen om (1) spoedig de voorbereiding met de operationalisering van de randvoorwaarden uit het RSV te starten, (2) met alle ministers na te gaan of de criteria van het gemeentefonds voldoende zijn afgestemd op de principes van het RSV, en meer bepaald de leefbaarheid van de kleine gemeenten in het buitengebied, (3) een concreet voorstel m.b.t. het kadastraal inkomen, dat in stedelijke gebieden overgewaardeerd is in vergelijking met het buitengebied, te ontwikkelen vooraleer dit aan het Overlegcomité voor te leggen, (4) na te gaan welke (para)fiscale middelen gebruikt kunnen worden binnen de Vlaamse bevoegdheden om het maatschappelijk draagvlak voor het RSV te vergroten, en (5) zo spoedig mogelijk het nieuwe decreet op de ruimtelijke ordening bij het Vlaams Parlement in te dienen, omdat hierin een aantal randvoorwaarden vervat zijn (op het gebied van grond- en pandenbeleid, rechtskracht van de plannen, mobiliteit, milieu en veiligheid...), zodat de trendbreuk inzake ruimtelijke ordening kan vastgesteld worden.

II. Bespreking

De heer Bruno Tobback stelt dat hij het eens is met de teneur en de tekst van de resolutie, behalve bij het tweede punt van de aanhef waar sprake is van ongerustheid bij de gemeentebesturen, gelegen in het buitengebied. Het is zo dat niet enkel bij die gemeenten enige onrust over de implementatie van het Ruimtelijk Structuurplan te merken valt, en al evenmin zijn zij de enige die voor begeleidende maatregelen in aanmerking zouden komen.

De heer Ludo Sannen treedt de opmerking van de vorige spreker m.b.t. het tweede punt bij. Wat het derde punt van de aanhef betreft, heeft hij er moeite mee dat men, gelijktijdig met de goedkeuring van het RSV, nu al als kritiek formuleert dat het RSV heel wat gemeenten in hun leefbaarheid zal beknotten; hij begrijpt de houding van de CVP-fractie tegenover het RSV niet altijd. Hij kan de doelstellingen van de resolutie bijtreden, namelijk om ook andere middelen, naast het RSV, te creëren om een trendbreuk te realiseren. De aanpassing van het gemeentefonds lijkt spreker echter een te vlugge en te verregaande conclusie. Wel is spreker het eens om fiscale en financiële stimuli te creëren of te herschikken om de doelstellingen van het RSV te realiseren. Spreker vraagt zich tenslotte af of het kadastraal inkomen wel tot de Vlaamse bevoegdheden behoort.

De heer Patrick Lachaert verklaart dat de VLD zich zal onthouden: enerzijds stelt men tevreden vast dat erkend wordt dat het RSV niet zonder de nodige randvoorwaarden kan gerealiseerd worden. Anderzijds blijven er vragen bestaan over de haalbaarheid van de invulling van een aantal bepalingen.

De heer Carl Decaluwé wijst er op dat hij heeft moeten vaststellen dat tijdens het openbaar onderzoek vooral bezwaarschriften van kleinere gemeenten uit het buitengebied werden ontvangen, maar meent dat de opmerking van de heer Bruno Tobback terecht is. De vaagheid, waarop de heer Lachaert alludeerde, heeft natuurlijk te maken met het feit dat dit geen decreetsvoorstel is. Ter attentie van de heer Ludo Sannen verwijst hij naar zijn toelichting: het gemeentefonds laat nu ook al differentiatie toe. Hij pleit ervoor om, zowel voor het gemeentefonds als voor het kadastraal inkomen, een visie te ontwikkelen. Bedoeling van de resolutie is de regering aan te sporen om begeleidende maatregelen vorm te geven, zoniet dreigt het maatschappelijk draagvlak van het RSV te verschrompelen.

De heer Herman Lauwers kan zich terugvinden in de voorstellen, maar begrijpt de passus “dat de leefbaarheid van talrijke gemeenten op lange termijn onvoldoende verzekerd is in de visie die tot uiting komt in het RSV” niet. Dit is volgens spreker contradictorisch ten opzichte van de goedkeuring van het RSV.

Mevrouw Tyberghien-Vandenbussche geeft de reacties op het RSV in de kleine landelijke gemeenten weer.

Enerzijds herkennen zij zich in het pleidooi voor leefbare gemeenten. Anderzijds vragen de inwoners uit die gemeenten zich af wat dit betekent voor de woongelegenheid, de mobiliteit en voor kleine scholen. De begeleiding kan die onzekerheid wegnemen.

De heer Ward Beysen meent dat de spanning tussen de meerderheidspartijen op het vlak van de ruimtelijke ordening geïllustreerd wordt doordat deze resolutie -en vooral de erkenning dat de leefbaarheid onvoldoende verzekerd is- wordt ingediend op het ogenblik van de stemming van een belangrijk decreetsvoorstel. Hij begrijpt deze houding niet en betreurt ten eerste dat hierdoor de uitvoerbaarheid van het decreet ten dele op de heling wordt gezet.

De heer Bruno Tobback brengt tegen deze uitspraak in dat hij zich enkel op de tekst baseert, die correct een bestaande vrees weergeeft. Ook al is een groot deel van die vrees in zijn ogen ongegrond, het lijkt hem terecht dat er bij ingrijpende ingrepen in de ruimtelijke ordening begeleidende maatregelen worden getroffen. Spreker herinnert er aan dat hij reeds ten tijde van het planningsdecreet en het RSV voor begeleidende maatregelen gepleit heeft. Er is geen discrepantie tussen het voorstel van resolutie en het RSV, en al evenmin zou dit voorstel van resolutie het RSV ondergraven.

De heer Ludo Sannen kan de heer Tobback bijtreden wanneer hij stelt dat er, bij innovaties in de ruimtelijke ordening, met de bekommernissen uit de bevolking rekening moet worden gehouden en er een gepast antwoord moet worden geboden. Anderzijds wordt het maatschappelijk draagvlak duidelijk niet vergroot, maar integendeel ondermijnd door vast te stellen dat de leefbaarheid van talrijke gemeenten in het RSV onvoldoende verzekerd is.

De heer Patrick Lachaert voegt hieraan toe dat het niet eens de gemeenten zijn, maar wel het Vlaams Parlement zelf dat de vaststelling doet dat de leefbaarheid van die gemeenten onvoldoende verzekerd is.

De heer Paul Dumez merkt op dat het Ruimtelijk Structuurplan maar een element is om de leefbaarheid van de woonkernen te verzekeren. Volgens hem moet de betwiste vaststelling dan ook zo gelezen worden dat leefbaarheid slechts door een geheel van verschillende factoren tot stand komt.

De minister verduidelijkt dat de Vlaamse regering over de resolutie een standpunt heeft ingenomen. Zo heeft de Vlaamse regering beslist (1) een werkgroep op te richten die moet onderzoeken in welke mate het gemeentefonds is afgestemd op de realisatie van het RSV, (2) een voorstel tot modulatie van het kadastraal inkomen uit te werken en dit voor te leggen aan het overlegcomité van federale regering en gemeenschaps- en gewestregeringen, (3) een onderzoek uit te voeren over de instrumenten tot uitvoering in de (para)fiscale sfeer en (4) de interne besprekingen over het voorontwerp van decreet op de ruimtelijke ordening met de nodige spoed te laten verlopen.

De heer Ward Beysen oppert dat door de stellingname van de regering en de voorgenomen uitvoeringsmaatregelen, het stemmen van de resolutie eigenlijk overbodig geworden is. Hoewel de verklaring van de minister een uiting is van een pro-actief beleid, wordt hier volgens de spreker het reglement van het Vlaams Parlement en de relatie tussen de uitvoerende en de wetgevende macht niet gerespecteerd.

De heer Jaak Gabriels treedt het principiële standpunt van de heer Beysen bij, omdat een resolutie een beleidsinstrument is van het parlement, en gericht tot de Vlaamse regering. Toch is het zijns inziens evident dat een minister, die op de hoogte is van de resolutie, hierop inspeelt. Enige vraag die nog rest, is of die resolutie nog moet aangehouden worden, wanneer de minister nu verklaart uit te voeren wat hem gevraagd wordt.

De minister verduidelijkt dat hij enkel heeft willen bewijzen dat er bereidheid is bij de Vlaamse regering om aan bepaalde randvoorwaarden bij de uitvoering van het RSV tegemoet te komen, zonder zich te willen moeien in discussies die in het Parlement gevoerd worden.

Hierop inhakend stelt de heer Bruno Tobback als werkwijze voor dat de minister de commissie schriftelijk zou meedelen met welke maatregelen hij de uitvoering van het RSV zal omkaderen, in plaats van tot stemming van de resolutie over te gaan. Spreker stelt immers vast dat de meerderheid van de in de resolutie opgesomde maatregelen door de minister werd vernoemd.

Mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche verheugt zich over de reactie van de minister maar pleit voor het handhaven van de resolutie : dit is immers een dwingende opdracht die de regering moet uitvoeren, en een duidelijk signaal aan de bevolking dat het parlement de bekommernissen

ernstig neemt. De resolutie is trouwens een garantie voor opvolging door de regering. De heer Carl Decaluwé sluit zich hierbij aan.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 5 stemmen tegen 5, bij 5 onthoudingen.

De verslaggever,

Herman LAUWERS

De voorzitter,

Jaak GABRIELS